

УДК 330.341.1

Крамаренко Анна Олександрівна*
Барабась Дмитро Олександрович**

ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ ЯК ОСНОВА ЇЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Анотація. У статті досліджено основні складові інноваційної політики України, у т.ч. законодавчу базу, об'єкти, суб'єкти, принципи та призначення. Узагальнено світовий досвід використання фіскальних інструментів стимулювання інновацій і здійснено його порівняння з вітчизняними реаліями. Серед основних проблем імплементації інноваційної політики в Україні ідентифіковано падіння результатуючих показників, брак фіскальних засобів стимулювання інновацій, значну кількість законодавчих норм, що пригнічують підприємницьку діяльність загалом та інноваційну — зокрема. Запропоновано можливі шляхи подолання труднощів при розбудові дієвої державної інноваційної політики в Україні.

Ключові слова: державна інноваційна політика, стимулювання інновацій, інноваційна діяльність, інноваційна продукція, інновації, Україна.

Вступ. Основою формування конкурентних переваг підприємств, галузей і держави в цілому виступають різноманітні інновації. Зокрема, зростання економіки на шляху сталого розвитку дослідники часто пов'язують з темпами і масштабами інноваційного розвитку. Результативна політика держави в інноваційній сфері, яка спрямована на поєднання зусиль державного та корпоративного секторів економіки, виступає дієвим засобом запобігання та подолання економічних криз. Тому проблема активізації державної інноваційної політики як фактора підвищення конкурентоспроможності національної економіки є вкрай актуальною і має високу практичну значимість для України.

Вивченням інноваційної політики держави займаються багато вчених. Значний внесок у дослідження даного наукового напрямку зробили, серед інших: Андрощук Г.О., Бажал Ю.М., Гальчинський А.С., Гаман М.В., Геєць В.М., Головка І., Гончаренко О.А., Гусєв В.О., Дикань В.Л., Згуровський М.З., Кам'янська О.В., Лебедева Л.В., Молдован О., Мосов С.Ю., Оніщенко В.Ф., Пилипенко О., Сафонов Ю.М., Семиноженко В., Смирнов В.В., Толстова А.В., Федулова Л.І., Шкарлет С.Н., Юрченко А.Ю. та ін. При цьому доволі великий перелік питань залишається не розв'язаним, зокрема потребують теоретичного і прикладного опрацювання дієві механізми інноваційного співробітництва держави та підприємств, податкового сприяння та збалансованого адміністрування інноваційної діяльності з метою стимулювання розбудови вітчизняної економіки.

Постановка задачі. Завданням даної статті є дослідження основних складових інноваційної політики України, існуючих проблем її імплементації та можливих шляхів їх подолання.

* **Крамаренко Анна Олександрівна** — бакалавр менеджменту, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», ana_31200@ukr.net

** **Барабась Дмитро Олександрович** — канд. екон. наук, доцент кафедри менеджменту, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», barabas@kneu.edu.ua

Результати. З визначень державної інноваційної політики, що наводяться в останніх публікаціях з цієї проблематики, доволі комплексним є її розгляд як складової соціально-економічної політики, спрямованої на розвиток і стимулювання інноваційної діяльності, під якою розуміється створення нової або удосконаленої продукції, нового або удосконаленого технологічного процесу, що реалізуються з використанням наукових досліджень, розробок, дослідно-конструкторських робіт або інших науково-технічних досягнень [2].

Серед численної низки нормативних актів, що регулюють правові засади інноваційної діяльності та державної інноваційної політики, є Закони України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 № 848-VIII, «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 08.09.2011 № 3715-VI, «Про Загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукоємних технологій» від 09.04.2004 № 1676-IV, «Про державні цільові програми» від 18.03.2004 (в редакції від 02.12.2012) № 1621-IV, «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 (в редакції від 05.12.2012) № 40-IV, «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» від 11.07.2001 (в редакції від 16.01.2016) № 2623-III, «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» від 16.07.1999 (в редакції від 05.12.2012) № 991-XIV, «Про наукову і науково-технічну експертизу» від 10.02.1995 (в редакції від 05.12.2012) № 51/95-ВР, «Про науково-технічну інформацію» від 25.06.1993 (в редакції від 19.04.2014) № 3322-XII, а також Розпорядження КМУ «Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції реформування державної політики в інноваційній сфері на 2015-2019 роки» від 04.06.2015 № 575-р, «Про схвалення Концепції реформування державної політики в інноваційній сфері» від 10.09.2012 № 691-р, «Про державне замовлення на науково-технічні (експериментальні) розробки та науково-технічну продукцію у 2016 році» від 27.07.2016 № 476, «Про затвердження Державної цільової програми розвитку системи інформаційно-аналітичного забезпечення реалізації державної інноваційної політики та моніторингу стану інноваційного розвитку економіки» від 07.05.2008 (в редакції від 21.10.2011) № 439 тощо [9].

Законодавча база з питань інноваційного розвитку має працювати в напрямку захисту вітчизняних економічних інтересів. Удосконалення існуючої законодавчої бази, її взаємоузгодження з законами, прийнятими різними відомствами, можливо здійснити шляхом розроблення та прийняття Інноваційного кодексу України. Кодекс має включати положення щодо ведення інноваційної діяльності, захисту прав інтелектуальної власності, включення держави та наукових установ до інноваційного циклу, надання податкових та митних пільг інноваційно-промисловим кластерам, інноваційно активним підприємствам [4]. Так, раніше Закон України «Про інноваційну діяльність» встановлював пільги інноваційним підприємствам, проте з 2003 р. відповідними законами «Про Державний бюджет України» вони щорічно призупинялись, а в 2005 р. їх взагалі скасовано. Тобто загальні декларації про розбудову інноваційної економіки в реальному житті не підкріплюються навіть податковими пільгами для суб'єктів господарювання, які здійснюють інноваційну діяльність. Тож не даремно у

2005–2012 роках при помірному зростанні кількості компаній, що впроваджують інновації, обсяги реалізованої інноваційної продукції знизились вдвічі [8, с. 81].

Об'єктами державної інноваційної політики виступають інноваційні процеси, пріоритетні з яких встановлені законодавством, і відповідні сегменти їх перебігу у сфері інноваційної діяльності.

Суб'єктами державної політики в сфері інновацій є всі учасники інноваційних процесів у будь-якій їх фазі, якщо вони є провідниками такої політики, зокрема, державні органи, що здійснюють підтримку генерації, розвитку та поширення інновацій в галузях національної економіки з наданням пріоритету процесам, які передбачають технологічне переозброєння виробництв на базі високих технологій, утвердження вищих технологічних укладів (п'ятого та шостого) [3, с.149].

Державна політика в цілому та окремі її напрямки спираються на загальні принципи законності, науковості, гласності, спадкоємності, інноваційності, креативності. Крім того, кожен напрямок політики детермінується групою принципів, що відображають специфіку предмета регулювання. В Україні державна інноваційна політика керується такими основними принципами:

- ✓ визнання соціальної значущості інноваційної діяльності та її визначального впливу на рівень і темпи розвитку країни;
- ✓ створення органами державної влади України і органами місцевого самоврядування сприятливих умов для здійснення інноваційної діяльності;
- ✓ надання суб'єктам інноваційної діяльності комплексної підтримки з боку органів державної влади та органів місцевого самоврядування;
- ✓ участь представників суб'єктів інноваційної діяльності, їх організацій, що саморегулюються, у виробленні та реалізації державної політики розвитку інноваційної діяльності, в розробці, експертизі проектів нормативних правових актів, державних і муніципальних програм з питань розвитку інноваційної діяльності;
- ✓ незастосування до суб'єктів інноваційної діяльності положень нормативних правових актів, які погіршують їхній економічний стан;
- ✓ гласність вибору пріоритетних напрямів інноваційної діяльності, механізмів формування і реалізації інноваційних програм і проектів;
- ✓ інтеграція інноваційної, інвестиційної, наукової, науково-технічної та науково-освітньої діяльності з метою забезпечення їх комплексного впливу на економіку [12].

Державна інноваційна політика має багатофункціональне призначення, що полягає, зокрема: *за господарською функцією* — у введенні у господарський обіг об'єктів прав інтелектуальної власності, створених у науково-технічній сфері діяльності з метою їх комерціалізації або отримання соціально-економічного ефекту; *за гуманітарною функцією* — у сприянні розвитку творчого потенціалу людини, як головного суб'єкта інноваційних процесів та їх ініціатора; *за економічною функцією* — у забезпеченні економічного розвитку та конкурентоспроможності підприємств, галузей, регіонів, національної економіки на базі інноваційної модернізації чи реструктуризації сфер науково-технологічної, освітньої та виробничої діяльності; *за пізнавальною функцією* —

у сприянні продукуванню нових знань прикладного характеру та розробленню передових технологій; *за соціальною функцією* — у забезпеченні продукування суспільно корисних благ нової якості. Державна інноваційна політика повинна бути функціонально пов'язаною із стратегічними цілями соціально-економічного розвитку, а не тільки вирішувати поточні проблеми. Її орієнтація на соціально-економічний розвиток передбачає створення певних передумов її запровадження, зокрема досягнення в суспільстві загальноекономічної та соціальної стабільності. Для інноваційного типу економічного розвитку характерним є системний комплекс інституціонального, ресурсного та інформаційного забезпечення, що разом з мотиваційними чинниками у суб'єктів інноваційного процесу відіграють роль визначальних факторів інноваційного розвитку, а також є його загальними характеристиками. Комплекс цих факторів, взаємопов'язаний з державною інноваційною політикою, має сприяти її ефективному запровадженню [3].

На сьогодні українська промисловість базується на традиційних технологіях, започаткованих ще на ранніх стадіях індустріалізації. В результаті цього сучасний рівень економічного розвитку України характеризується скороченням рівня реального ВВП, який у 2015 році знизився на 8,7%, в той час як в 2014 році скорочення складало 6,2% (у 2016 р. нарешті почав зростати). Спостерігається поглиблення кризових явищ, що підтверджується поступовим скороченням обсягів промислової продукції, які складають в 2013р. — 95,7%, 2014 році — 89,3%, за 3 квартали 2015р. — 85,6%, скороченням розмірів капітальних інвестицій. У значній частині таке скорочення обсягів виробництва зумовлене низьким рівнем конкурентоспроможності національних підприємств і воєнним протистоянням на Сході України, що призвело до втрати більш ніж 1,2 млн підприємств та 2,7 млн фізичних осіб-підприємців. Всупереч невеликому пошквалюванню інноваційної активності вітчизняної промисловості, зокрема, протягом 2010-2013 років, у 2014 році кількість інноваційно активних промислових підприємств скоротилася та склала 1609, що становило 16,1% від загальної кількості промислових підприємств України, а в 2015 впала до 824 (17,3%) і в 2016 р. стабілізувалася на рівні 834. Зростання обсягу витрат на інноваційну діяльність на 79,5% супроводжувалось скороченням обсягу реалізованої інноваційної продукції на 10,2% [6, 7]. Зважаючи на це, рівень інноваційної діяльності підприємств важко назвати задовільним, адже потреби в інноваціях на більшості із них задовольняються за рахунок імпорту технологій, устаткування, а не шляхом власних інноваційних розробок.

Ключовим інструментом інноваційного розвитку економіки країни є державна інноваційна політика, важливим елементом якої виступає формування відповідного інституційного середовища, котре включає інструменти, механізми та інститути, орієнтовані на заохочення технологічної модернізації та розбудови інноваційного потенціалу української економіки. Спрямованість державної інноваційної політики на створення соціально-економічних, організаційних і правових умов для ефективного відтворення, розвитку й використання науково-технічного потенціалу країни, впровадження сучасних екологічно чистих, безпечних, енерго- та ресурсозберігаючих технологій, виробництва та реалізації

нових видів конкурентоспроможної продукції в Україні є пріоритетною. За умов глобальної трансформації ринків, переходу до постіндустріальних, інформаційно-мережевих економік особливу роль набуває взаємодія інноваторів, інноваційних інститутів, ринку та держави. Ключовою фігурою та джерелом інновацій є людина. Інноваційні інститути і державні органи мають створити інноваційну атмосферу розробки і реалізації новинок, а ринок — забезпечити суспільно значущу селекцію і комерціалізацію інновацій, зробивши їх фактором економічного розвитку [5].

Сучасна парадигма інноваційного розвитку економіки країни повинна бути орієнтована на ефективну організацію сукупності процесів та дій, що сприятимуть формуванню та узгодженню взаємовигідних зв'язків між підприємствами, їх внутрішньої упорядкованості. Процес організації національних інститутів повинен здійснюватися з врахуванням структурно-функціонального підходу до адміністративно-територіальних об'єднань в аспекті систематизації процесу інтеграції підприємств на основі розвитку структурних складових та найбільш вагомих функціональних взаємозв'язків. Особливого значення в даному контексті набувають технопарки, промислові парки, бізнес-інкубатори, центри трансфертних технологій [4].

Визнаючи, що тільки тривалий технологічний розвиток зможе забезпечити економіці високий рівень конкурентоспроможності, багато держав у останні десятиріччя збільшують обсяги і розширюють склад фіскальних інструментів, які стимулюють інноваційну діяльність суб'єктів господарських відносин. Навіть ринково орієнтовані країни активно запроваджують різноманітні податкові пільги компаніям, що впроваджують інновації. Так 26 із 34 країн — членів ОЕСР підтримують інноваційні підприємства за допомогою подібних інструментів. Інші країни, що активно застосовують таку практику: Бразилія, Китай, Індія, Російська Федерація, Сінгапур, Південно-Африканська Республіка тощо. Цільове застосування державами стимулюючих податкових пільг скорочує видатки товаровиробників на інноваційні інвестиції. При цьому, якщо наприкінці минулого століття державна підтримка часто обмежувалася лише звільненням інвестицій в інновації від оподаткування, то нині держбюджет вже по суті субсидує інноваційні проекти. У деяких державах завдячуючи податковим пільгам інвестор економить 20–25% витрат на інновації, в Іспанії — до 35%, у Франції — навіть до 42,5%. До того ж, у багатьох державах суб'єктам малого та середнього бізнесу з урахуванням його важливої соціальної ролі забезпечуються додаткові податкові преференції, тому державна підтримка їх інноваційної активності є ще вагомішою. Одночасно в інших країнах інноваційна діяльність ще й оподатковується. Проте якщо у Німеччині, Ізраїлі, Швейцарії, Швеції, Фінляндії брак податкових преференцій скомпенсований вагомими прямими трансфертами з держбюджету на сприяння інноваційним проектам, то в Україні даний механізм фактично існує лише на папері. Не дивно, що активність вітчизняних компаній щодо розробки і впровадження інновацій теж переважно паперова, а вагомі інноваційні проекти, на зразок розроблення й освоєння виробництва низькопідлогового трамвая львівським заводом «Електротранс», є яскравими крапками на сірому тлі вітчизняної економічної дійсності [10].

Чекати впровадження в Україні фіскального інструментарію заохочення інноваційної активності підприємств можна ще довго. Урядовці посилаються на хронічний дефіцит бюджету, що не заважає їм подекуди лобювати закони з податковими пільгами для окремих галузей чи суб'єктів господарювання. При цьому механізми, які дозволяють активізувати інноваційну діяльність, лежать на поверхні:

1. Доцільно провести ревізію та обмежити діючі податкові пільги. Скорочення податкових ставок для окремих галузей без жорсткої прив'язки до використання зекономлених коштів на інноваційні проекти хіба що сприяє тимчасовому підвищенню рівня завантаженості потужностей, а в гіршому — лише зростанню прибутків, що отримуватиме власник компанії [11]. Цілями податкових пільг є сприяння оновленню техніко-технологічної бази підприємств, збільшення виробництва інноваційної продукції, зростання кількості висококваліфікованих робочих місць, і в кінцевому рахунку інноваційна та інвестиційна розбудова держави.

2. Необхідно змінити механізм впливу фіскальних інструментів з компенсаторного на стимулюючий. Оскільки в більшості держав податкові пільги отримують новостворені підприємства. І до того ж, цей інструмент має обмежений час дії, тому очікується, що він спрацюватиме за два-три роки. І надають такі цільові пільги саме для підтримки процесів технологічного і технічного оновлення, незалежно від галузевої приналежності чи місця розташування [1].

3. З урахуванням дефіциту фінансових ресурсів податкові преференції мають отримувати ті підприємства, приріст очікуваних результатів яких буде максимальним. Зокрема, які здатні забезпечити вагомий приріст інвестицій чи нарощування кількості робочих місць. Наприклад, в Японії та США підприємствам дозволяється списання на витрати значної частини приросту інноваційних витрат стосовно попереднього року; у Канаді малі підприємства отримують пільги зі сплати соціальних внесків при працевлаштуванні додаткового працівника. Такі податкові пільги не спричиняють вагомий втрати бюджету, і при цьому заохочують суб'єктів господарювання до інноваційного розвитку.

4. Має рацію зменшення максимальної межі для нарахувань ЄСВ щодо висококваліфікованих і талановитих працівників, бо це надасть підприємствам можливість підвищувати таким категоріям спеціалістів заробітну плату, залучаючи перспективні для НДДКР кадри [10]. Таким чином, конструювання ефективною системи фіскальних важелів слід розпочинати з імплементації до законодавства вже перевірених на практиці розвинених країн податкових пільг та інших стимулюючих інструментів, щоб обминути винаходження велосипеда. На відміну від ризикованого експериментування, цей підхід економить час і фінансові ресурси. Саме цим шляхом скористалися більшість інноваційно зорієнтованих держав, що стимулюють реалізацію інноваційного потенціалу власної економіки.

Висновки. Відсутність в Україні ефективних механізмів спонукання підприємств до інноваційної діяльності, уривчастість та суперечливість державної політики науково-технічного розвитку зумовлюють низькі показники інноваційної активності, хоча по окремих параметрах і наявні позитивні тре-

нди. Тільки послідовне вибудовування та успішна реалізація державної інноваційної політики забезпечать формування інноваційної моделі держави з конкурентоспроможною національною економікою. Розумне застосування інновацій на рівні держави, а також їх впровадження промисловими підприємствами сприятиме нагромадженню інноваційного потенціалу та створюватиме позитивний образ України, допомагаючи залучати до країни іноземних інвесторів.

Література

1. Головка І. Податкові пільги: стимул до інновацій чи пожиттєвий бонус [Електронний ресурс] / Інна Головка // Вісник. Право знати все про податки і збори. — 2016. — №14 (872), 8 квітня. — Режим доступу : <http://www.visnuk.com.ua/ru/pubs/id/9614>
2. Гончаренко О. А. Форми та методи державного стимулювання науково-технічної та інноваційної діяльності в державах — членах ЄС / О. А. Гончаренко // Право та інновації. — 2015. — № 4 (12). — С. 79–85.
3. Гусев В. О. Державна інноваційна політика: методологія формування та впровадження : монографія / В. О. Гусев. — Донецьк : Юго-Восток, 2011. — 624 с.
4. Дикань В.Л Концепція інноваційного розвитку економіки України / В.Л. Дикань // Вісник економіки транспорту і промисловості. — 2015. — № 52. — С. 9–20.
5. Егоров І.Ю. Инновационная Украина-2020: основные положения национального доклада / И.Ю. Егоров // Экономика Украины. — 2015. — № 9. — С. 4-18.
6. Інноваційна діяльність промислових підприємств України у 2015 році [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2016/dop/04/dop_nntd15_pdf.zip
7. Наукова та інноваційна діяльність України : Статистичний збірник [Електронний ресурс]. — К. : Державна служба статистики України, 2017. — 141 с. — Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2017/zb/09/zb_nayka_2016.zip
8. Кам'янська О.В. Податкові пільги як складова системи стимулювання інноваційної діяльності підприємств / О.В. Кам'янська, І.О. Солов'ян // Економіка і управління. — 2013. — №3. — С. 79–85.
9. Лебедева Л.В. Сучасна інноваційна політика держави в Україні: проблеми та перспективи реформування [Електронний ресурс] / Л.В. Лебедева // Ефективна економіка. — 2014. — №1. — Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2664>
10. Молдован О. Дестимулюючі пільги [Електронний ресурс] / Олексій Молдован // Дзеркало тижня. — 2013. — №31, 30 серпня. — Режим доступу : <http://gazeta.dt.ua/macrolevel/destimulyuyuchi-pilgi-.html>
11. Пилипенко О. Через податки до інновацій — якою є формула успіху для України [Електронний ресурс] / Олег Пилипенко. — 2016. — 01 лист. — Режим доступу : <https://www.imena.ua/blog/success-innovations-ua/>
12. Сафонов Ю.М. Принципи державної інноваційної політики України / Ю.М. Сафонов // Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право). — 2011. — № 1 (52). — С. 81-87.

References

1. Holovko, Inna. «Podatkovi pilhy: stymul do innovatsii chy pozhyttievyi bonus». *Visnyk. Pravo znaty vse pro podatky i zbory*, no. 14, April 8, 2016. Available at: <http://www.visnyk.com.ua/ru/pubs/id/9614>
2. Honcharenko, O. A. «Formy ta metody derzhavnoho stymuliuvannia naukovotekhnichnoi ta innovatsiinoi diialnosti v derzhavakh — chlenakh EU». *Pravo ta innovatsii*, no. 4 (2015): 79–85.
3. Husiev, V. O. «Derzhavna innovatsiina polityka: metodolohiia formuvannia ta vprovadzhennia», monograph. Donetsk: South-East, 2011.
4. Dykan, V.L «Kontseptsiiia innovatsiinoho rozvytku ekonomiky Ukrainy». *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, no. 52, (2015): 9–20.
5. Ehorov, Y.Iu. «Ynnovatsyonnaia Ukrayna-2020: osnovnie polozheniia natsyonalnoho doklada». *Ekonomyka Ukrainy*, no. 9, (2015): 4-18.
6. Innovatsiina diialnist promyslovykh pidpriemstv Ukrainy u 2015 rotsi, 2016. Available at: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2016/dop/04/dop_nntd15_pdf.zip.
7. Naukova ta innovatsiina diialnist Ukrainy : Statistical zb. — Kyiv : Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy, 2017. Available at: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2017/zb/09/zb_nayka_2016.zip.
8. Kamianska, O.V. «Podatkovi pilhy yak skladova systemy stymuliuvannia innovatsiinoi diialnosti pidpriemstv». *Ekonomika i upravlinnia*, no. 3 (2013): 79–85.
9. Lebedeva, L.V. «Suchasna innovatsiina polityka derzhavy v Ukraini: problemy ta perspektyvy reformuvannia». *Efektivna ekonomika*, no. 1 (2014) Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2664>
10. Moldovan, Oleksii. «DEstymuliuyuchi pilhy». *Dzerkalo tyzhnia*, no. 31, August 30, 2013. Available at: <http://gazeta.dt.ua/macrolevel/destimulyuyuchi-pilgi-.html>
11. Pylypenko, Oleh. «Cherez podatky do innovatsii — yakoiu ye formula uspiyku dlia Ukrainy». November 1, 2016. Available at: <https://www.imena.ua/blog/success-innovations-ua/>
12. Safonov Yu.M. «Pryntsypy derzhavnoi innovatsiinoi polityky Ukrainy». *Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu DPS Ukrainy (ekonomika, pravo)*, no. 1 (2011): 81-87.

ИННОВАЦИОННАЯ ПОЛИТИКА ГОСУДАРСТВА КАК ОСНОВА ЕГО КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ

Анна Крамаренко, бакалавр менеджмента
Дмитрий Барабась, к.э.н., доцент
Киевский национальный экономический университет им. В.Гетьмана

Аннотация. В статье исследованы основные составляющие инновационной политики Украины, в т.ч. законодательную базу, объекты, субъекты, принципы и назначение. Обобщен мировой опыт использования фискальных инструментов стимулирования инноваций и осуществлено его сравнение с отечественными реалиями. Среди основных проблем имплементации инновационной политики в Украине идентифицировано паде-

ния результирующих показателей, недостаток фискальных инструментов стимулирования инноваций, значительное количество законодательных норм, которые подавляют предпринимательскую деятельность в целом и инновационную — в частности. Предложены возможные пути преодоления трудностей при развитии действенной государственной инновационной политики в Украине.

Ключевые слова: государственная инновационная политика, стимулирование инноваций, инновационная деятельность, инновационная продукция, инновации, Украина.

INNOVATIVE POLICY OF THE STATE AS THE BASIS OF ITS COMPETITIVENESS

Anna O. Kramarenko, bachelor of management

Dmytro O. Barabas, PhD, associate professor

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

Abstract. The study of the main components of Ukraine's innovation policy in the article begins with the characteristic of the Ukrainian legislative framework on this aspect. As subjects of state policy in the field of innovation are all participants in innovation processes in any phase if they are the guides of such a policy. Principles of state innovation policy are highlighted and characterized. An analysis of global experience of using fiscal instruments to stimulate innovation is indicative of an increase in volumes and an expansion of the composition of fiscal instruments that stimulate the innovative activity of business entities. Against this background, the comparison with the domestic realities shows the reverse processes. Among the main problems of the implementation of innovation policy in Ukraine: the fall of the resulting indicators of such policies has been identified; deficit of fiscal instruments to stimulate innovation; a significant number of legislative norms that suppress entrepreneurial activity in general and innovation — in particular. The article suggests possible ways to overcome the difficulties in developing an effective state innovation policy in Ukraine, including: revision of existing tax benefits; change in the mechanism of influence of fiscal instruments from compensator to stimulator; selective provision of tax preferences, taking into account the ability to provide a massive increase in investment or growth in the number of jobs, etc.

Keywords: state innovation policy, innovation stimulation, innovative activity, innovative products, innovations, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 18.01.2018